

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lipca 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 29 lipca 2022 r. w Warszawie

sprawy M. M.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 13 lipca 2017 r. znak (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

M. M. w dniu 18 sierpnia 2017 r. złożyła odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. z dnia 13 lipca 2017 r., nr ewid.: (...). Odwołująca zarzuciła zaskarżonej decyzji naruszenie:

- art. 2 Konstytucji RP polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego jej świadczenia emerytalnego, co narusza zasadę ochrony praw nabytych, sprawiedliwości społecznej, zaufania obywatela do państwa i tworzonego przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz, wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego;

- art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego świadczenia emerytalnego, co stanowi nieproporcjonalne i nieuzasadnione naruszenie przysługującego prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego;

- art. 30 i art. 47 Konstytucji RP w związku z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na naruszeniu godności, prawa do ochrony czci, dobrego imienia, prawa do prywatności i prawa do poszanowania życia rodzinnego poprzez przyjęcie, że służba w okresie przed dniem 31 lipca 1990 r. stanowiła „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, a tym samym arbitralne przypisanie, w akcie prawnym rangi ustawy, winy za działania związane z naruszeniami praw człowieka, których dopuszczali się niektórzy przedstawiciele władzy publicznej PRL oraz niektórzy funkcjonariusze organów bezpieczeństwa PRL, do których nie przyczyniła się swoim zachowaniem;

- art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w związku z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na nieuzasadnionym i dyskryminującym zróżnicowaniu uprawnień

o charakterze majątkowym wynikających ze służby po 1990 r. i obniżeniu świadczeń emerytalnych należnych z tytułu tej służby w stosunku do osób, które nie pełniły jej w okresie PRL w sposób naruszający zasadę równości wobec prawa;

- art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 1 i 2 Konstytucji RP w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 6 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka

i Podstawowych Wolności polegające na zastosowaniu represji bez wykazania winy indywidualnej, zastąpienie w tym zakresie władzy sądowniczej władzą ustawodawcą

i odwróceniu w ten sposób zasady domniemania niewinności przez uznanie wszystkich funkcjonariuszy będących w służbie przed dniem 31 lipca 1990 r. za winnych działań zasługujących na penalizację;

- art. 10 § 1 k.p.a. w związku z art. 180 k.p.a. i art. 11 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2018 r., poz. 132 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową” w związku z naruszeniem trybu ustalonego w § 20 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin, gdyż nie zapewniono jej czynnego udziału w gabinetowym postępowaniu, jak też nie umożliwiono jej wypowiedzenia się do zebranych dowodów i materiałów ani złożenia wniosków dowodowych przez wydaniem decyzji demonstrując odstępstwo od rzetelnej procedury i arogancję.

A w konsekwencji odwołująca zarzuciła naruszenie:

- art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP

w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka

i Podstawowych Wolności w związku z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka

i Podstawowych Wolności polegające na arbitralnym naruszeniu osobistych praw majątkowych i prawa do poszanowania mienia, które podlegają również dla wszystkich ochronie, na skutek nieproporcjonalnego naruszenia prawa do zabezpieczenia społecznego, co stanowi przejaw nieuzasadnionej represji ekonomicznej;

- art. 33 ustawy zaopatrzeniowej poprzez zmianę decyzji wbrew obowiązującym przepisom;

- brak oparcia decyzji na przepisach obowiązującego prawa stosownie do zasad praworządności i legalizmu, a także z pominięciem zasady sprawiedliwości społecznej oraz słuszności.

W oparciu o powyższe ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie świadczenia emerytalnego w dotychczasowej wysokości, wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie oraz o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że w okresie od 20 września 1982 r. do 31 lipca 1990 r. pełniła służbę w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych na stanowisku sekretarki-maszynistki. Do jej obowiązków należało łączenie rozmów, sporządzanie pism, parzenie kawy i obsługa gości. Odwołująca uznała, że nigdy nie pełniła funkcji kierowniczych i nie była osobą w jakikolwiek sposób decyzyjną, która mogłaby wpłynąć na jakiegokolwiek sprawy. Ubezpieczona podała, że nie działała na rzecz totalitarnego państwa, a funkcja, którą pełniła, całkowicie temu zaprzecza (odwołanie z dnia 18 sierpnia 2017 r., k. 3-16 a. s.).

Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

w odpowiedzi na odwołanie wniosł o oddalenie odwołania. Organ rentowy wskazał, że odwołująca w okresie od 20 września 1982 r. do 31 lipca 1990 r. pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej. Przy tym powołał się na treść informacji o przebiegu służby z dnia 2 marca 2017 r., Nr

(...) sporządzonej przez Instytut Pamięci Narodowej i wskazał, że informacja o przebiegu służby była wiążąca przy wydawaniu przedmiotowej decyzji (odpowiedź na odwołanie z dnia 2 sierpnia 2018 r., k. 20-22 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Ubezpieczona pracowała w (...) (...) w latach 1973-1974, w żłobku o nazwie (...) na stanowisko kucharki w latach 1977-1980 oraz w Zespole (...) w latach 1981-1982. Przed podjęciem służby odwołująca uczęszczała do Stowarzyszenia (...) w Polsce na kurs pisania na maszynie trzy razy w tygodniu, tj. w poniedziałki, środy i piątki (zaświadczenie z dnia 6 września 1982 r., wniosek personalny i notatka służbowa, k. 15, 58 i 81 a. o. oraz zeznania odwołującej, k. 88-91 a. s.).

Odwołująca w dniu 6 sierpnia 1982 r. złożyła podanie do Dyrektora Departamentu Kadr MSW o przyjęcie jej do służby w organach Milicji Obywatelskiej. W treści wniosku wskazała, że ukończyła (...) Szkołę Zawodową oraz jeden rok Studium (...), a aktualnie uczęszcza na kurs maszynopisania i byłaby zainteresowana zatrudnieniem w zawodzie maszynistki oraz, że jej ojciec, teść i mąż również pełnili służbę w organach Milicji Obywatelskiej (podanie z dnia 6 sierpnia 1982r., ankieta osobowa z dnia 9 sierpnia 1982 r. i wniosek personalny, k. 4-12 i 58 a. o.).

M. M. pełniła służbę stałą w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych od dnia 20 września 1982 r. do dnia 31 lipca 1990 r. oraz w Urzędzie Ochrony Państwa od dnia 1 sierpnia 1990 r. do dnia 22 listopada 1999 r. jako funkcjonariusz (świadcstwo służby z dnia 22 listopada 1999 r., k. 18-19 a. s. oraz zeznania odwołującej, k. 88-91 a. s.).

Odwołująca została przyjęta do służby w dniu 20 września 1982 r. na stanowisko maszynistki Wydziału IV. Z dniem 16 grudnia 1987 r. została zatrudniona na stanowisku sekretarki oraz maszynistki Samodzielnej Sekcji Ogólnej. W dniu 16 czerwca 1989 r. przeniesiono ją na stanowisko maszynistki Wydziału XIV. Natomiast 1 stycznia 1990 r. odwołująca została mianowana starszym referentem Wydziału XIV na wolnym etacie starszego referenta Wydziału X. W tym okresie ubezpieczona wielokrotnie uzyskiwała awanse w stopniach wojskowych, gdyż w Milicji Obywatelskiej była szeregowcem od 23 września 1982 r., kapralem od 1 stycznia 1983 r., starszym kapralem od 26 września 1984 r., plutonowym od 25 września 1985 r., sierżantem od 7 października 1987 r. oraz starszym sierżantem od 21 września 1989 r. (przebieg służby i wniosek o nadanie stopnia Milicji Obywatelskiej z dnia 21 grudnia 1982 r., k. 54-57 i k. 62 a. o. oraz zeznania odwołującej, k. 88-91 a. s.).

Biuro (...), w którym pełniła służbę odwołującą, zabezpieczało kanał łączności pocztowej przed wrogą działalnością skierowaną przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. W celu wykonywania tych zadań Biuro (...) operacyjnie kontrolowało przesyłki pocztowe w obrocie zagranicznym. Obrót krajowy przesyłek pocztowych podlegał operacyjnej kontroli terenowym komórkom (...). Celem podejmowanych w tym zakresie działań było w szczególności:

- rozpoznawanie metod i sposobów stosowanych w korespondencyjnej łączności wrogich ośrodków i organizacji oraz charakteru kontaktów korespondencyjnych osób i grup społecznych z tymi ośrodkami i organizacjami oraz nastrojów określonych środowisk;

- zapobieganie nawiązywaniu kontaktów korespondencyjnych z wrogimi ośrodkami i organizacjami oraz kolportowaniu drogą pocztową wrogich publikacji, ulotek i innych materiałów dywersji ideologicznej, jak również wysyłanie kanałem pocztowym za granicę informacji stanowiących tajemnicę państwową i służbową, wartości dewizowych i dzieł sztuki oraz określonych dokumentów takich jak dowody osobiste czy legitymacje;

- ujawnianie przesyłek pocztowych wykorzystywanych we wrogiej lub przestępczej działalności oraz pism utajonych w łączności korespondencyjnej, ich opracowywanie oraz przekazywanie do operacyjnego wykorzystania;

- opracowywanie metod i sposobów sporządzania utajonej łączności korespondencyjnej dla potrzeb jednostek operacyjnych;

- organizowanie i prowadzenie w obiektach pocztowych pracy operacyjnej na rzecz realizacji zadań pionu (...) oraz w szczególnie uzasadnionych przypadkach na rzecz realizacji zadań innych jednostek uprawnionych do korzystania z pracy (...);
- opracowywanie i opiniowanie projektów aktów normatywnych przedmiotowo dotyczących pracy (...) oraz współdziałanie w tym zakresie z zainteresowanymi jednostkami;
- prowadzenie prac przygotowawczych związanych z zapewnieniem warunków osiągnięcia pełnej gotowości obronnej w czasie ogłoszenia mobilizacji i wojny oraz współdziałanie w tym zakresie z zainteresowanymi jednostkami;
- prowadzenie prac informacyjno-analitycznych w oparciu o wyniki operacyjnej kontroli zagranicznych i krajowych przesyłek pocztowych;
- ukierunkowywanie oraz organizowanie szkolenia i doskonalenia zawodowego z tematyki specjalistycznej dla funkcjonariuszy pionu (...) we współdziałaniu z Departamentem (...) i (...) Zawodowego (...);
- prowadzenie prac techniczno-rozwojowych w celu doskonalenia sprzętu techniki operacyjnej przeznaczonego do realizacji zadań specjalnych w pionie (...);
- ustalanie zasad gospodarowania sprzętem techniki operacyjnej przeznaczonym do realizacji zadań specjalnych oraz zaopatrywanie terenowych komórek (...) w sprzęt i materiały specjalistyczne;
- sprawowanie merytorycznego nadzoru i koordynowanie pracy terenowych komórek (...) (zarządzenie nr (...) (...) Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 grudnia 1979 r. w sprawie zakresu działania i (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 27 grudnia 2019 r., k. 97-98 a. s.).

W dniu 12 czerwca 1980 r. weszło w życie również zarządzenie w sprawie operacyjnej kontroli przesyłek pocztowych oraz zasad korzystania z pracy (...). Na mocy powołanego aktu celem pracy (...) było ujawnianie i zapobieganie wykorzystywaniu przesyłek pocztowych do działalności mogącej wyrządzić szkody istotnym interesom PRL, a w szczególności:

- ujawnianie naruszeń przepisów o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej;
- wykrywanie pisma utajonego i kodów szyfrowych wykorzystywanych w działalności szpiegowskiej i dywersyjnej;
- wykonywanie czynności związanych z wykorzystywaniem przesyłek pocztowych jako dowodów w postępowaniu karnym na podstawie postanowienia prokuratora lub sądu oraz ekspertyz chemicznych dla potrzeb organów ścigania;
- eliminowanie z obiegu pocztowego publikacji pozbawionych debitu komunikacyjnego oraz utworów i przekazów informacji, których przywóz, wywóz lub przewóz jest zabroniony;
- wyłączenie z obiegu pocztowego przesyłek opatrzonych w napisy i rysunki uwłaczające godności narodu polskiego, godności jego przywódców oraz zawierających przedmioty, których przesyłanie drogą pocztową jest zabronione na podstawie międzynarodowych i krajowych przepisów pocztowych (zarządzenie nr 0022/80 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 czerwca 1980 r. w sprawie operacyjnej kontroli przesyłek pocztowych oraz zasad korzystania z pracy (...), k. 99-101 a. s.).

Do zakresu prac kancelaryjnych Samodzielnej Sekcji Ogólnej Biura (...) MSW należało zabezpieczenie prawidłowego obiegu korespondencji przychodzącej i wychodzącej z Biura oraz korespondencji w obiegu wewnętrznym, prawidłowe postępowanie z dokumentami stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową oraz zabezpieczenie terminowego wykonywania maszynopisów dla potrzeb kierownictwa. Natomiast do zadań sekretarza – maszynistki należało:

- organizowanie pracy sekretariatu SSO zgodnie z przepisami wewnątrzresortowymi;
- przyjmowanie i ewidencjonowanie korespondencji przychodzącej do SSO oraz przekazywanie jej poszczególnym funkcjonariuszom zgodnie z dekreacją kierownictwa służbowego;
- ewidencjonowanie, przygotowywanie i wysyłanie korespondencji wychodzącej z SSO;
- przechowywanie zarządzeń, wytycznych, decyzji i korespondencji pozostającej na stanie sekretariatu SSO;
- przekazywanie do wiadomości funkcjonariuszom SSO zarządzeń i wytycznych kierownictwa resortu spraw wewnętrznych oraz decyzji kierownictwa Biura (...) MSW;
- prowadzenie ewidencji funkcjonariuszy SSO oraz sporządzanie codziennych meldunków o stanie obecności;
- zaopatrywanie funkcjonariuszy SSO w materiały biurowe;
- prowadzenie ewidencji i dokonywanie podziału biletów na przejazdy w celach służbowych środkami komunikacji miejskiej;
- wykonywanie maszynopisów dla potrzeb SSO oraz udzielanie niezbędnej pomocy w tym zakresie innym komórkom organizacyjnym Biura (...) MSW;
- wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownictwo służbowe;
- systematyczne uzupełnianie wiadomości i podnoszenie kwalifikacji (załącznik nr 6 do zarządzenia nr (...) Dyrektora Biura (...) MSW z dnia 4 grudnia 1980 r., k. 113-123 a. s.).

Ubezpieczona ukończyła cykl doskonalenia zawodowego, który trwał od 1 października 1980 r. do 30 czerwca 1983 r. z tematyki społeczno-politycznej, ogólnozawodowej, specjalistycznej, taktyczno-bojowej i obronnej z wynikiem ogólnym dobrym (zaświadczenie z dnia 10 listopada 1983 r., k. 64 a. o.).

Z opinii służbowych wynika, że odwołująca była pracownikiem sumiennym, zdyscyplinowanym i obowiązkowym. Ponadto cechowała ją wysoka kultura osobista. Bez zarzutu wywiązywała się z powierzonych jej czynności. Do jej zakresu obowiązków służbowych należało wykonywanie maszynopisów dla potrzeb służbowych Samodzielnej Sekcji Ogólnej oraz prac ewidencyjnych w sekretariacie i w zespole kancelarii tajnej SSO. Ubezpieczona była również wdrożona do świadczenia prac kancelaryjnych. W listopadzie 1987 r. M. M. została kandydatką do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i była członkiem Zarządu Rady Funkcjonariuszy (wniosek o nadanie stopnia Milicji Obywatelskiej z dnia 21 grudnia 1982 r., wnioski personalne z dnia 16 września 1985 r., 13 października 1986 r. i 12 grudnia 1987 r., oraz opinie służbowe z dnia 6 września 1985 r., 12 listopada 1987 r. i 16 stycznia 1990 r., k. 62, 65-66, 68, 70-74 i 77 a. o.).

Po zakończeniu służby ubezpieczona pozytywnie przeszła weryfikację i została zatrudniona w Departamencie II w Wydziale Ogólnym, w którym pełniła służbę do 1999 r. (zeznania odwołującej, k. 88-91 a. s.).

M. M. nie podjęła współpracy i nie wspierała czynnie osób lub organizacji działających na rzecz niepodległości Państwa Polskiego (okoliczność bezsporna).

Decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 9 grudnia 1999 r., nr ewid. (...) M. M. przyznano emeryturę policyjną od dnia 1 grudnia 1999 r. Wysokość emerytury odwołującej na dzień 1 stycznia 2000 r. wynosiła 824,50 złotych, a od dnia 1 marca 2017 r. 1.615,94 złotych (decyzja Dyrektora ZER MSWiA z dnia 9 grudnia 1999 r. i 27 lutego 2017 r., k. 10 i k. nienumerowana akt MSW).

Pismem z dnia 2 marca 2017 r. Instytut Pamięci Narodowej poinformował Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, że na podstawie posiadanych akt osobowych M. M. w okresie od 20 września 1982 r. do 31 lipca 1990 r.

pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Służby Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. W okresie od 5 lutego 1986 r. do 4 kwietnia 1986 r. ubezpieczona przebywała na urlopie wychowawczym (informacja o przebiegu służby z dnia 2 marca 2017 r., akt MSW).

W związku z powyższym Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał w dniu 13 lipca 2017 r. decyzję nr ewid.

(...), na mocy której, w oparciu o art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, ustalił wysokość emerytury odwołującej na kwotę 1.199,73 złotych (decyzja Dyrektor ZER MSWiA z dnia 13 lipca

2017 r., k. nienumerowana akt MSW).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego oraz w aktach służbowych odwołującej z okresu służby w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych z lat 1982-1990. Dokumenty, na których Sąd oparł swoje ustalenia, zasługiwały w całości na uwzględnienie. Ich wiarygodności nie kwestionowała zarówno odwołująca, jak i organ rentowy w toku postępowania sądowego. Sąd uznał za wiarygodne zeznania ubezpieczonej jedynie w zakresie, w którym ustalono fakty w rozpatrywanej sprawie. Do nich zaliczało się m.in. data rozpoczęcia i zakończenia przez nią służby, podmiot, w którym została zatrudniona, czy też obniżenie świadczenia emerytalnego w 2009 r. Z opinii służbowych zgromadzonych w aktach MSW wynika, że M. M. sporządzała maszynopisy dla potrzeb służbowych Samodzielnej Sekcji Ogólnej, wykonywała prace ewidencyjne

w sekretariacie i w zespole kancelarii tajnej SSO oraz świadczyła prace kancelaryjne. Zatem Sąd nie dał wiary ubezpieczonej, aby nie pracowała w kancelarii tajnej SSO. Zeznania strony odwołującej nie są wiarygodne również w zakresie, aby SSO, w której była zatrudniona, zajmowała się głównie zamawianiem materiałów biurowych, mebli czy sprzętu kwaterunkowego, gdyż jej twierdzenia są sprzeczne z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy. Do głównych zadań SSO należało bowiem zabezpieczenie prawidłowego obiegu korespondencji przychodzącej i wychodzącej

z Biura oraz korespondencji w obiegu wewnętrznym, prawidłowe postępowanie

z dokumentami stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową oraz zabezpieczenie terminowego wykonywania maszynopisów dla potrzeb kierownictwa. Odwołująca stwierdziła, że była zobowiązana do przepisania rękopisów pism dostarczonych przez pracowników jej sekcji, lecz rzekomo nie pamiętała ich tematyki, choć wskazała, że trafiały do niej również dokumenty z klauzulą tajne. M. M. przyjęła, że dokumenty te nie dotyczyły osób i organizacji, mimo że podtrzymywała, iż nie pamięta ich treści. Natomiast rzeczowy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie w postaci odpowiednich zarządzeń wydanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych wskazuje w sposób jasny i jednoznaczny na odmienny zakres czynności wykonywanych przez pracowników Biura (...) MSW, aniżeli wskazywany przez odwołującą. Wynika z niego w szczególności, że głównym celem komórki organizacyjnej, w której była zatrudniona ubezpieczona, było zapobieganie nawiązywaniu kontaktów korespondencyjnych z wrogimi ośrodkami, ujawnianie przesyłek pocztowych wykorzystywanych we wrogiej lub przestępczej działalności oraz wykonywanie czynności związanych z wykorzystywaniem przesyłek pocztowych jako dowodów w postępowaniu karnym. Ubezpieczona wykonując prace kancelaryjne w Samodzielnej Sekcji Ogólnej Biura (...) MSW m.in. zabezpieczała obieg korespondencji przychodzącej i wychodzącej z Biura oraz korespondencji w obiegu wewnętrznym, natomiast jako sekretarz - maszynistka przyjmowała i ewidencjonowała korespondencję przychodzącą do SSO i przekazywała ją poszczególnym funkcjonariuszom zgodnie z dekreacją kierownictwa służbowego, a także ewidencjonowała, przygotowywała i wysyłała korespondencję wychodzącą z SSO.

W związku z tym Sąd w tym zakresie uznał za wiarygodną treść wynikającą z dokumentów przedłożonych przez Instytut Pamięci Narodowej w toku postępowania sądowego, odmawiając jednocześnie wiary zeznaniom strony odwołującej odebranych na rozprawie. Dlatego też nie można było uznać, że w wyniku działań ubezpieczonej

obywatele państwa nie byli prześladowani lub inwigilowani, ponieważ swoją pracą przyczyniała się również do realizowanych działań przez państwo totalitarne.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie było niezasadne.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy decyzja ponownie ustalająca M. M. wysokość świadczenia jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, czy też – zgodnie z żądaniem odwołującej – winna podlegać zmianie. Stanowisko prezentowane przez ubezpieczoną koncentrowało się na zakwestionowaniu zastosowanych przepisów wprowadzonych na mocy art. 1 ustawy nowelizującej z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016 r., poz. 2270) zwanej dalej „ustawą zmieniającą”, w oparciu o które wojskowy organ emerytalny ponownie przeliczył przysługującą jej emeryturę policyjną z uwzględnieniem okresów służby na rzecz totalitarnego państwa, co prowadziło do obniżenia jej wysokości oraz przepisów konstytucyjnych.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej za służbę na rzecz państwa totalitarnego uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w cywilnych i wojskowych instytucjach oraz formacjach wymienionych w ust. 1 tej regulacji. Przepis art. 13b enumeratywnie określił katalog jednostek, w których służba była pełniona na rzecz totalitarnego państwa. Ponadto za służbę na rzecz totalitarnego państwa ustawodawca uznał również służbę na etatach określonych w art. 13b ust. 2 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej oraz okresy, o których mowa odpowiednio w art. 13b ust. 2 pkt 2 i 3. Skutki wspomnianej wyżej służby przewiduje art. 15c ust. 1 powołanej ustawy, zgodnie z którego treścią w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa i pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz 2-4.

Jednocześnie ustawodawca wprowadził ograniczenie, zgodnie z którym wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2 ustawy zaopatrzeniowej nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Analogiczne rozwiązania przewiduje art. 22a w odniesieniu do ustalania wysokości rent inwalidzkich.

Weryfikację okresów służby na rzecz totalitarnego państwa reguluje art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej stanowi, że na wniosek organu emerytalnego właściwego według niniejszej ustawy, Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i w terminie czterech miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby skazanych funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 13b. Zgodnie zaś z art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej, informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12.

Wprowadzone nowelizacją ustawy zmieniającej przepisy stanowią kolejną regulację skutkującą obniżeniem emerytur oraz rent inwalidzkich funkcjonariuszom pełniącym „służbę w organach bezpieczeństwa PRL”. W rozwiązaniach poprzedzających ustawę zmieniającą przyjętych wcześniej w ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 24, poz. 245), obniżono po raz pierwszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 1990 r. z 2,6% do 0,7%. Zarówno Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 20 stycznia 2010 r. (Kp 6/09), jak i Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzji z dnia 14 maja 2013 r. (15189/10, Lex nr 1324219) uznały wówczas, że nowe rozwiązania nie nałożyły na tę grupę emerytów nadmiernego obciążenia

i dotyczyły jedynie praw nabytych niesłusznie, a więc nie można skutecznie kwestionować ich konstytucyjności. W przywołanym orzeczeniu Trybunał Praw Człowieka podkreślił również, że rozpatrywał już sprawy, w których pojawiał się problem uprzywilejowanej pozycji w sferze praw emerytalnych członków elity komunistycznej policji politycznej w krajach postkomunistycznych oraz potwierdził prawo ustawodawcy chcącego wyeliminować niesprawiedliwe lub nadmierne świadczenia z ubezpieczeń społecznych, dążącego do likwidacji przywilejów byłych funkcjonariuszy reżimów totalitarnych do tego rodzaju działań. Równocześnie Trybunał zwrócił uwagę, że podjęte środki nie mogą być nieproporcjonalne. Poczynione rozważania przez Trybunał Konstytucyjny oraz Europejski Trybunał Praw Człowieka na gruncie poprzedniej „ustawy dekomunizacyjnej”, będą pomocne także i przy ocenie niniejszej sprawy z uwzględnieniem kolejnego rozliczania się z osobami arbitralnie uznanymi za służące państwu totalitarnemu.

Organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję w oparciu o przepisy wprowadzone na mocy wspomnianego art. 1 ustawy zmieniającej. W uzasadnieniu do projektu tej ustawy wskazano, że ma ona na celu wprowadzenie rozwiązań zapewniających w pełniejszym zakresie zniesienie przywilejów emerytalnych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL przez ustalenie na nowo świadczeń emerytalnych i rentowych osobom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. Stwierdzono również, że emerytury i renty osób pełniących służbę ustalono na znacznie korzystniejszych zasadach wynikających z ustawy zaopatrzeniowej, w stosunku do osób pobierających te świadczenia na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odnosząc się do podniesionych w odwołaniu zarzutów natury konstytucyjnej, podkreślić należy, że bezpośredniość stosowania Konstytucji przez sądy powszechne nie oznacza przyznania im kompetencji do kontroli konstytucyjności obowiązującego ustawodawstwa. Rolą Sądu jest wyłącznie kontrola kwestionowanego orzeczenia w świetle regulacji normatywnych. Natomiast ocena zasadności ich przyjęcia przez ustawodawcę wykracza poza kompetencje Sądu, który jest obowiązany stosować prawo (wobec zasady trójpodziału podziału władz - art. 10 Konstytucji RP). Jego stanowienie, z uwzględnieniem ram konstytucyjnych, pozostaje w kompetencjach ustawodawcy wyposażonego w demokratyczny mandat od wyborców (art. 10 oraz art. 95 ust. 1 Konstytucji RP). W konsekwencji, ocena tego, czy zastosowane rozwiązania są uzasadnione, należy w istocie do prawodawcy, wedle aksjologii większości - wyłonionych w demokratycznych wyborach - parlamentarzystów, o ile mieszczą się one w ramach zakreślonych generalnymi ramami Konstytucji RP. W tym kontekście, ocena regulacji w zakresie zgodności z normami konstytucyjnymi należy do Trybunału Konstytucyjnego. Przepis art. 188 Konstytucji jednoznacznie zastrzega orzekanie w tych sprawach do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2002 r., sygn. akt III CKN 326/01). Dopóki nie zostanie stwierdzona przez Trybunał Konstytucyjny niezgodność określonego przepisu z Konstytucją, dopóty ten przepis podlega stosowaniu i może stanowić podstawę merytorycznych rozstrzygnięć sądowych. Domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a przewidziane w art. 178 ust. 1 Konstytucji związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2009 r., IV CSK 485/08, LEX nr 550930 i z dnia 17 marca 2016 r., V CSK 377/15, OSNC 2016 Nr 12, poz. 148 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 listopada 2010 r., II GSK 1208/10, LEX nr 746078 i powołane w nich orzeczenia). Powyższe nie zmienia jednak faktu, na co też Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że ustawa zmieniająca w brzmieniu nadanym nowelizacją z dnia 16 grudnia 2016 r. oraz wydane na jej podstawie decyzje, mogą budzić uzasadnione wątpliwości w zakresie ich zgodności z zasadą godności jednostki, zasadą rządów prawa, zasadą równości, czy zasadą proporcjonalności, w szczególności, że zostały wydane po niemal 27 latach od transformacji ustrojowej. Nie można pomijać, że ustawa zaopatrzeniowa wprowadza w art. 13b oraz art. 15c i art. 22a de facto odpowiedzialność zbiorową i swoim zakresem podmiotowym obejmuje bez wyjątków wszystkich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, niezależnie od ich postawy patriotycznej, etycznej i moralnej, rodzaju wykonywanych czynności czy zajmowanego stanowiska. Tego rodzaju regulacje zaprzeczają istocie zasady rządów prawa. Zasada ta oznacza obowiązek władz publicznych traktowania osób w sposób adekwatny i proporcjonalny do ich postawy, zasług i przewinień. Niedopuszczalne zatem jest zastosowanie jakichkolwiek represji w stosunku do osób tylko za to, że pracowały lub służyły w okresie poprzedzającym zmianę ustroju państwa polskiego. Nawet uznanie, że niektóre instytucje funkcjonujące przed tą zmianą działały w sposób budzący dziś poważne

wątpliwości prawne i moralne, nie uprawnia prawodawcy do stwierdzenia, że wszystkie osoby tam zatrudnione były przestępcami. W tym też kontekście działania ustawodawcy polegające na arbitralnym obniżeniu wysokości emerytury ubezpieczonej trudno jest uzasadnić dążeniem do jakiegokolwiek słusznego celu leżącego w interesie publicznym. Zastosowanie nowego wskaźnika emerytury miało charakter automatyczny bez uwzględnienia faktycznie wykonywanych obowiązków, jak również pełnionej funkcji przez odwołującą. Ustawa zmieniająca w gruncie rzeczy zadziałała bez rozróżnienia pomiędzy funkcjonariuszami, którzy w rzeczywistości dopuścili się czynów przestępczych oraz tymi, którzy jedynie należeli do personelu technicznego.

W przedmiotowej sprawie Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał zaskarżoną decyzję jedynie na podstawie informacji o przebiegu służby odwołującej, sporządzonej przez Instytut Pamięci Narodowej w dniu 2 marca 2017 r. Dokument ten stanowił podstawę obniżenia emerytury policyjnej, lecz wymaga jednak podkreślenia, że wskazuje on jedynie, iż ubezpieczona pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której jest mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, w okresie od 20 września 1982 r. do 31 lipca 1990 r. z przerwą na urlop wychowawczy w okresie od 20 września 1982 r. do 4 kwietnia 1986 r. Treść dokumentu nie precyzuje natomiast na jakiej dokładnie podstawie służba odwołującej została zakwalifikowana jako służba na rzecz państwa totalitarnego. W tym kontekście na uwagę zasługuje pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy (postanowienie z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11), zgodnie z którym sąd ubezpieczeń społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. w sprawie ponownego ustalenia (obniżenia) wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez Instytut Pamięci Narodowej zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegu służby), jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (zakwalifikowania określonego okresu służby jako służby w organach bezpieczeństwa państwa). Z tego wynika, że ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą wiązać również sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę.

Tożsame stanowisko w aktualnym stanie prawnym zajął Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 16 września 2020 r. (III UZP 1/20), w której stwierdził, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy zważył, że wiązanie informacją o przebiegu służby obejmuje jedynie organ emerytalny, który przy wydawaniu decyzji musi kierować się danymi zawartymi w informacji o przebiegu służby. Ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą natomiast wiązać sądu, do którego wyłącznej kompetencji (kognicji) należy ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa do emerytury policyjnej i jej wysokości oraz odpowiednia kwalifikacja prawna (subsumcja) ustalonych faktów. Informacja o przebiegu służby nie jest więc władczym przejawem woli organu administracji publicznej (władczym rozstrzygnięciem), lecz jest oświadczeniem wiedzy i nie rozstrzyga konkretnej sprawy administracyjnej w stosunku do konkretnej osoby fizycznej. Wskazana czynność ma charakter stricte informacyjny i stanowi jedynie urzędowe potwierdzenie określonych faktów, zamieszczonych w aktach osobowych funkcjonariusza, celem ponownego ustalenia prawa do świadczeń emerytalnych. Władczym rozstrzygnięciem wobec skarżącego jest decyzja organu emerytalnego w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczenia emerytalnego i jego wysokości. Zatem dopiero decyzja organu emerytalnego podlega kontroli sądowej. Natomiast właściwym sądem dokonującym tej kontroli jest sąd powszechny, a ten, podczas rozpoznawania istoty sprawy, będzie uprawniony do weryfikacji informacji z IPN

w postępowaniu dowodowym (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 stycznia 2012 r., K 36/09). Przedmiotowy wniosek wydaje się naturalny, skoro ustawowym zadaniem sądu powszechnego w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest merytoryczne rozpoznanie odwołania. Wydany werdykt musi poprzedzać postępowanie dowodowe, ponieważ taka jest podstawowa funkcja sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy (art. 175 Konstytucji), zwłaszcza w sprawach ubezpieczeniowych, w których nota bene nie stosuje się szeregu ograniczeń dowodowych (art. 473 k.p.c.). Oceny tej nie zmienia, że informacja o przebiegu służby

jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., bowiem przeciwko niemu mogą być przeprowadzane przeciwdowody. Każdy istotny fakt w postępowaniu w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Ukształtowane na tle tego rodzaju spraw orzecznictwo Sądu Najwyższego jednoznacznie akceptuje takie rozwiązanie, to jest, że okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego.

Wprawdzie powołana uchwała zapadła w sprawie jednostkowej, ale pogląd prawny, jaki wyraził w niej Sąd Najwyższy, Sąd Okręgowy podziela. To z kolei oznacza, że

w analizowanym przypadku stwierdzenie o pełnieniu przez odwołującą służby na rzecz totalitarnego państwa nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej).

W tym też kontekście warto zwrócić uwagę na podsumowanie powyższego wątku dokonane w uzasadnieniu uchwały z dnia 16 września 2020 r. (III UZP 1/20), w której Sąd Najwyższy stwierdził, że skoro sądu powszechnego nie wiąże informacja o przebiegu służby, to w razie stosownego zarzutu przeciwko osnowie tej informacji, sąd będzie zobowiązany do rekonstrukcji jej przebiegu w konkretnym wypadku, na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności na podstawie długości okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., miejsca pełnienia służby, czy też zajmowanego stanowiska (§ 59 uchwały SN). W tym zakresie Sąd Najwyższy zwrócił uwagę na potrzebę sięgania do opinii służbowych funkcjonariuszy, uwzględniania ogólnych reguł dowodzenia: rozkładu ciężaru dowodu, dowodu prima facie, domniemań faktycznych, wynikających z informacji o przebiegu służby (§ 60 uchwały SN). Wskazano, że przy ocenie zasadności objęcia konkretnej osoby zakresem ustawy okolicznością, której nie można pominąć jest sam fakt weryfikacji w 1990 r. (§ 92 uchwały SN).

Uwzględniając powołane wyżej poglądy, Sąd Okręgowy przeprowadził

w przedmiotowej sprawie postępowanie dowodowe w celu weryfikacji ustaleń w zakresie służby odwołującej, przyjętych przez wojskowy organ emerytalny za podstawę skarżonej decyzji. W tym też celu Sąd poddał analizie dokumentację załączoną do akt służby ubezpieczonej. Wynika z nich, że w latach 1982-1990 odwołująca pełniła służbę w jednostkach odpowiadających rodzajom jednostek określonych w art. 13b ust. 1 pkt 5 ustawy zaopatrzeniowej. Z dokonanej w tym zakresie przez Sąd analizy wynika, że w początkowym okresie służby w MO odwołująca w dniu 20 września 1982 r. została przyjęta na stanowisko maszynistki Wydziału IV. Z dniem 16 grudnia 1987 r. została przeniesiona na stanowisko sekretarki- maszynistki Samodzielnej Sekcji Ogólnej. W dniu 16 czerwca 1989 r. przeniesiono ubezpieczoną na stanowisko maszynistki Wydziału XIV. Natomiast w dniu 1 stycznia 1990 r. odwołująca została mianowana starszym referentem Wydziału XIV na wolnym etacie starszego referenta Wydziału X. Powyższe ustalenia potwierdzają, że służba ubezpieczonej związana była z działalnością w jednostkach określonych w art. 13b ust. 1 pkt 5 lit b i c ustawy zaopatrzeniowej, czyli jednostkach organizacyjnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i ich odpowiednikach terenowych. Wprawdzie na tle cytowanego wyżej orzecznictwa okoliczność ta nie przesądza jeszcze o uznaniu danej służby za realizowaną na rzecz państwa totalitarnego, o tyle załączone do akt sprawy dokumenty potwierdzają, że w spornych latach służby odwołująca realizowała również czynności operacyjne. W tym zakresie Sąd miał na względzie informacje zawarte w opiniach służbowych i wnioskach personalnych, które zawierały informacje dotyczące specyfiki jej obowiązków oraz uzasadnienia wnioskowanych zmian warunków służby.

Należy podkreślić, że Biuro (...), w którym pracowała ubezpieczona operacyjnie kontrolowało przesyłki pocztowe w obrocie zagranicznym. Obrót krajowy przesyłek pocztowych podlegał operacyjnej kontroli terenowym komórkom (...). Celem podejmowanych działań Biura (...) było w szczególności:

- rozpoznawanie metod i sposobów stosowanych w korespondencyjnej łączności wrogich ośrodków i organizacji oraz charakteru kontaktów korespondencyjnych osób i grup społecznych z tymi ośrodkami i organizacjami oraz nastrojów określonych środowisk;
- zapobieganie nawiązywaniu kontaktów korespondencyjnych z wrogimi ośrodkami i organizacjami oraz kolportowaniu drogą pocztową wrogich publikacji, ulotek i innych materiałów dywersji ideologicznej, jak również wysyłanie kanałem pocztowym za granicę informacji stanowiących tajemnicę państwową i służbową, wartości dewizowych i dzieł sztuki oraz określonych dokumentów takich jak dowody osobiste czy legitymacje;
- ujawnianie przesyłek pocztowych wykorzystywanych we wrogiej lub przestępczej działalności oraz pism utajonych w łączności korespondencyjnej, ich opracowywanie oraz przekazywanie do operacyjnego wykorzystania;
- opracowywanie metod i sposobów sporządzania utajonej łączności korespondencyjnej dla potrzeb jednostek operacyjnych;
- organizowanie i prowadzenie w obiektach pocztowych pracy operacyjnej na rzecz realizacji zadań pionu (...) oraz w szczególnie uzasadnionych przypadkach na rzecz realizacji zadań innych jednostek uprawnionych do korzystania z pracy (...);
- prowadzenie prac informacyjno-analitycznych w oparciu o wyniki operacyjnej kontroli zagranicznych i krajowych przesyłek pocztowych;
- ukierunkowywanie oraz organizowanie szkolenia i doskonalenia zawodowego z tematyki specjalistycznej dla funkcjonariuszy pionu (...) we współdziałaniu z Departamentem (...) i (...) Zawodowego (...);
- prowadzenie prac techniczno-rozwojowych w celu doskonalenia sprzętu techniki operacyjnej przeznaczonego do realizacji zadań specjalnych w pionie (...);
- ustalanie zasad gospodarowania sprzętem techniki operacyjnej przeznaczonym do realizacji zadań specjalnych oraz zaopatrywanie terenowych komórek (...) w sprzęt i materiały specjalistyczne.

Ubezpieczona pełniła służbę w szczególnej komórce organizacyjnej, zajmującej się m. in. operacyjną kontrolą przesyłek pocztowych w obrocie zagranicznym i krajowym. Do zadań samej ubezpieczonej należało zabezpieczenie prawidłowego obiegu korespondencji przychodzącej i wychodzącej z Biura, korespondencji w obiegu wewnętrznym, prawidłowe postępowanie z dokumentami stanowiącymi tajemnicę państwową i służbową oraz zabezpieczenie terminowego wykonywania maszynopisów dla potrzeb kierownictwa. W tym wypadku korespondencja, także oznaczona jako tajna, przechodziła przez ręce ubezpieczonej, która podczas przepisywania treści dokumentów miała wgląd w ich treść i ponosiła również pośrednią odpowiedzialność, za inwigilację ludności cywilnej. Wymaga podkreślenia, że do zadań odwołującej, pełniącej służbę na stanowisku sekretarza – maszynistki należało przyjmowanie i ewidencjonowanie korespondencji przychodzącej do Samodzielnej Sekcji Ogólnej Biura (...) MSW oraz przekazywanie jej poszczególnym funkcjonariuszom zgodnie z dekretem kierownictwa służbowego. Ubezpieczona również ewidencjonowała, przygotowywała i wysyłała korespondencję wychodzącą z SSO. Mimo, że ubezpieczona w postępowaniu sądowym usiłowała umniejszyć znaczenie swojej pracy, to niewątpliwie również na takich stanowiskach, jakie zajmowała, zatrudniano osoby zaufane, wykazujące się szczególnym oddaniem służbie na rzecz totalitarnego państwa. Ubezpieczona chcąc wykazać swoją lojalność na rzecz przyszłego pracodawcy już w podaniu o przyjęcie do pracy wskazała, że członkowie jej rodziny t. j. ojciec, teść i mąż również pracują w MSW.

Mając na uwadze powyższe Sąd zważył, że wykonywana przez nią praca przyczyniła się do służby na rzecz totalitarnego państwa i bezprawnie podejmowanych działań mających na celu prześladowania obywateli. Ponadto z opinii służbowych wynikało, że odwołująca była pracownikiem sumiennym, zdyscyplinowanym i obowiązkowym.

Wprawdzie wspomniane wyżej dowody nie zawierały dokładnych informacji odnośnie tego, kogo podejmowane przez odwołującą działania operacyjne miały dotyczyć, tym niemniej ich charakter jest zbieżny z klasyfikacją służby, określoną w cytowanych wyżej przepisach ustawy zaopatrzeniowej. Niewątpliwie bowiem ubezpieczona w trakcie swojej służby wykonywała czynności, które miały wpływ na realizowanie zadań wywiadowczych. Takie zaś rodzaje służby zostały przez ustawodawcę zakwalifikowane jako służba na rzecz państwa totalitarnego. Powyższemu stanowisku nie przeczy fakt pozytywnej weryfikacji odwołującej w 1990 r. w ramach ubiegania się o podjęcie zatrudnienia w Urzędzie Ochrony Państwa. Okoliczność ta nie miała jednak decydującego wpływu na ocenę całego okresu służby odwołującej na przełomie lat 1982-1990.

Zgodnie z art. 15c pkt 5 ustawy zaopatrzeniowej, przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. Ubezpieczona w postępowaniu nie złożyła żadnych wniosków dowodowych w celu wykazania, że bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego, zatem nie spełniła warunku z art. 15 c pkt 5 powołanej wyżej ustawy.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany skarżonej decyzji. Wskutek przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego Sąd ustalił, że M. M. była na tyle zaufanym funkcjonariuszem, iż brała czynny udział

w zapobieganiu nawiązywaniu kontaktów korespondencyjnych oraz ujawnianiu przesyłek pocztowych. Zaufanie ówczesnych władz zdobyła chociażby tym, że jej ojciec, teść i mąż również pełnili służbę w organach Milicji Obywatelskiej. Przy tym należy podkreślić, że ubezpieczona nie podjęła współpracy i nie wspierała czynnie osób lub organizacji działających na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

Odwołująca podnosiła również zarzuty związane z naruszeniem przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. W ocenie Sądu kwestie dotyczące ewentualnego naruszenia przepisów prawa administracyjnego nie miały wpływu na rozstrzygnięcie

w sprawie. Powszechnie jest w orzecznictwie stanowisko, że podstawą rozstrzygnięcia sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych mogą być tylko przepisy prawa materialnego i ewentualnie postępowania cywilnego, a nie przepisy procedury administracyjnej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09 oraz z dnia 2 grudnia 2009 r., I UK 189/09). Oznacza to, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 336/09). Wobec powyższego wszelkie zarzuty dotyczące wadliwego zastosowania przez organ przepisów kodeksu postępowania administracyjnego pozostawały poza istotą sporu, która skupiała się na wyłączeniu na prawidłowości subsumpcji przepisów prawa materialnego. Sąd ubezpieczeń społecznych nie orzeka na podstawie przepisów prawa administracyjnego, do których nawiązywała strona odwołująca w toku postępowania sądowego. Ponadto sąd ma możliwość uchylenia zaskarżonej decyzji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi jedynie na mocy art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów

o postępowaniu przed organem rentowym. Regulacja zamieszczona w art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. ma jednak charakter wyjątkowy w tym znaczeniu, że – de lege lata – regułą obowiązującą w postępowaniu rozpoznawczym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pozostaje w dalszym ciągu orzekanie przez sąd I instancji w sposób reformatoryjny. Tymczasem decyzja organu zawiera w swojej treści zarówno podstawę prawną rozstrzygnięcia, jak również uzasadnienie, a przez to spełnia wymagania aktu prawnego.

W konsekwencji powyższego Sąd ocenił, że wojskowy organ emerytalny prawidłowo zastosował art. 15c ustawy zaopatrzeniowej, obniżając w efekcie przysługującą jej emeryturę oraz oddalił odwołanie M. M. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekając jak w sentencji wyroku.